

Struktura přednášky

- Neuropsychologická diagnostika
 - administrace ACE-R
- Senzorické systémy II. – vestibulární systém, somatosenzorický systém

Neuropsychologie

když „pláče“ mozek

Neuropsychologie

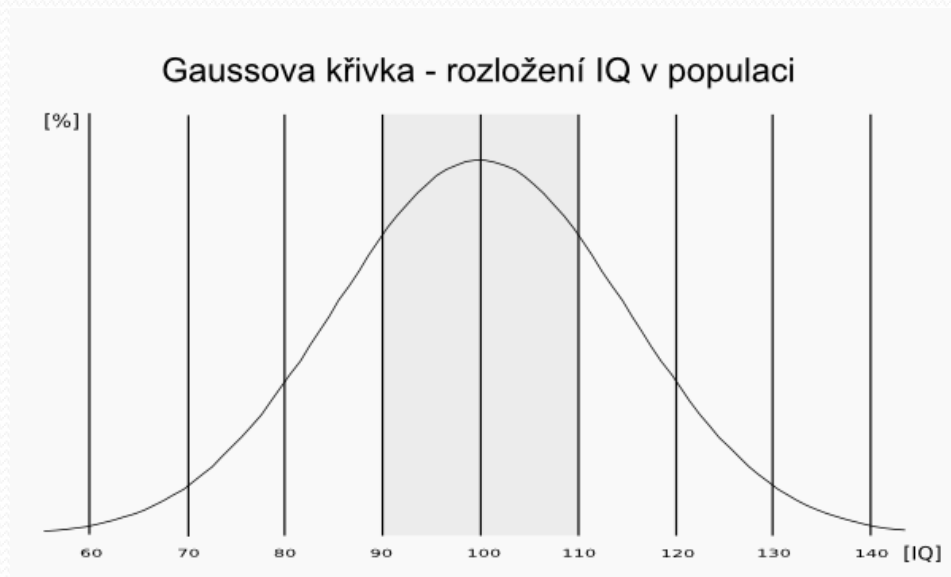
- Neuropsychologie – podobor neurověd. Vědecké studium psychické činnosti ve vztahu k činnosti mozku.
- Klinická neuropsychologie – aplikovaná klinicko-psychologická disciplína zabývající se psychologickou diagnostikou a léčbou osob s poruchou nervového systému.
- Ústředním zájmem je **diagnostika** úrovně kognitivních funkcí, ale také změn chování, osobnosti a emotivity v důsledku poškození nebo funkčních změn mozku a jejich psychologická **léčba**.

Cíle neuropsychologického vyšetření:

- Dřívější cíle neuropsychologického vyšetření: určení „organicity“ a topická diagnostika (lokalizace mozkové léze) ustupuje s rozvojem zobrazovacích metod do pozadí. Namísto dřívějších termínů jako organický psychosyndrom nebo encefalopatie dnes hovoříme o úbytku, narušení nebo deficitu kognitivních funkcí.
- **Cíle neuropsychologického vyšetření:**
 1. Podrobný POPIS aktuálního psychického stavu pacienta. Detailní **popis stavu kognitivních funkcí**, určení kognitivních deficitů a jejich hloubky, ale i silných stránek jako východisek pro následnou rehabilitaci. Vedle diagnostiky úrovně kognitivních funkcí vyšetřujeme osobnostní charakteristiky, náladu (emotivitu), chování, další psychopatologické projevy (poruchy myšlení, vnímání..), subjektivní vnímání, prožívání a zvládání nemoci , subj. vnímanou sociální sít'...
 2. Odhad PREMORBIDNÍ ÚROVNĚ. Porovnáváme s úrovní dosaženého vzdělání, školním úspěchem, profesní dráhou, zájmy (školní a pracovní anamnéza).
 3. Formulace HYPOTÉZY O ETIOLOGII postižení. Odhad podílu vlivu biologických, psychologických, psychosociálních, farmakologických.....
 4. Sestavení PLÁNU LÉČBY A REHABILITACE. Formulace doporučení.

Populační srovnání

- Úroveň kognitivních schopností stanovujeme na základě populačního srovnání. Srovnáváme výsledky konkrétního pacienta určitého pohlaví a věku s populačními normami.

Faktory (překážky) ovlivňující průběh vyšetření

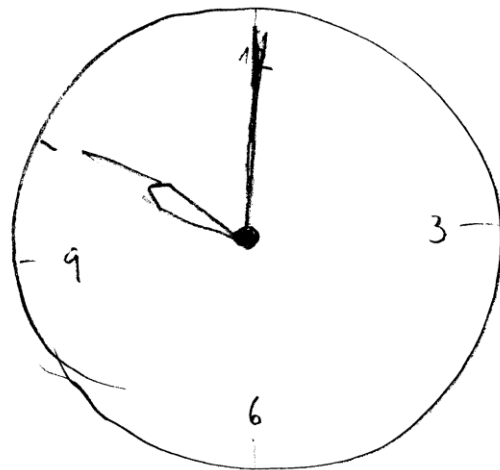
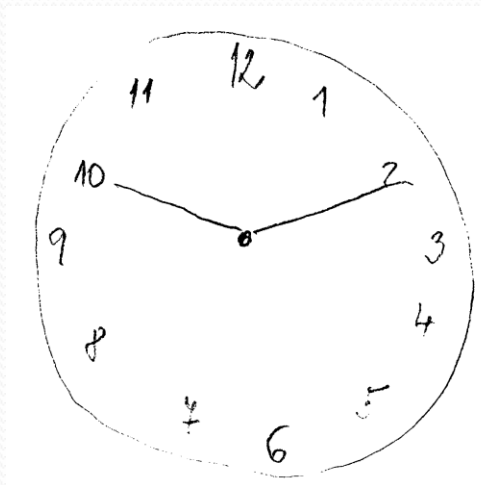
- Validní neuropsychologickou diagnostiku stěžuje řada faktorů:
- Na straně pacienta: úroveň vědomí a komunikace, motivace k vyšetření, věk, vzdělání, etnicita apod.
- Na straně prostředí: osvětlení, denní doba, teplota a větrání místnosti
- Na straně psychologa: vztah motivující k výkonu, objektivita, smysluplné vysvětlení účelu vyšetření
- Pozor: Neuropsychologické testy někdy mají nízkou **ekologickou validitu** – je rozdíl v zapojení, komplexitě a integraci kognitivních funkcí používaných v přirozeném oproti laboratornímu prostředí. Někdy bývá rozdíl v profilu kognitivních funkcích změřených během neuropsychologického vyšetření a tím, jak se pacientovi ve skutečném životě daří, nakolik je soběstačný, jak se mu daří deficit kompenzovat...

Typy neuropsychologických testů

- **Komplexní neuropsychologické baterie:** Halstead Reitanova neuropsychologická baterie, Lurija-Nebraska Neuropsychological Battery
- **Jednodimenzionální výkonové zkoušky:** zkoušky pozornosti (Trail making test - TMT, symboly ve WAIS, škrtačí zkoušky), zkoušky paměti (Wechsler memory scale, Reyova komplexní figura), zkoušky exekutivních funkcí (verbální fluence, TMT B, Stroopův test, Londýnská, Hanoiská věž), zkoušky vizuální, sluchové percepce, motoriky atd.
- **Screeningové testy:** MMSE (Mini-mental state examination), ACE-R (Addenbrookský kognitivní test), Clock test (test hodin)

Clock test

- rychlý screening obecné kognitivní úrovně

ACE-R – Addenbrookský kognitivní test

- Mathuranath et al. (2000)
- Jeho součástí je starší Mini-mental state examination (MMSE)
- Výtěžná, ale časově příliš nenáročná screeningová baterie
- Hodnotí kvalitu různých kognitivních funkcí
- Dokáže odlišit různé typy demencí (Alzheimerovu demenci od frontotemporální demence)

Struktura ACE-R

Kognitivní oblasti	Subtesty	Obsah
Pozornost a orientace	1. orientace	- orientace časem a místem
	2. paměť – zapamatování	- zapamatování tří slov
	3. pozornost a počty	- tzv. „sedmičkový test“
Paměť	4. vybavení	- vybavení tří slov z úlohy č.2
	5. anterográdní paměť	- učení se nové adresy
	6. retrográdní paměť	- obecný přehled
Verbální fluence	7a. verbální fluence lexikální	- písmeno „P“
	7b. verbální fluence sémantická	- kategorie „zvířata“
Jazyk	8. porozumění	- plnění příkazů
	9. psaní	- psaní věty
	10. opakování	- opakování slov a vět
	11. pojmenování předmětů	- 12 obrázků
	12. porozumění	- dotazy vztahující se k obrázkům z předchozí úlohy
	13. čtení	- čtení slov
Zrakově-prostorové schopnosti	14. zrakové prostorové schopnosti	- kopie překrývajících se pětiúhelníků, kopie kostky, kresba ciferníku hodin s ručičkami
	15. percepční schopnosti	- počítání teček v polích
	16. percepční schopnosti	- rozpoznání nekompletních písmen
Paměť	17. vybavení (recall) anterográdních paměťových informací	- spontánní vybavení dříve učené adresy v úloze č.5
	18. znovupoznávání (rekognice)	- znovupoznávání údajů z adresy formou znovupoznávání

Hummelová-Fanfrdlová et al. (2009): Česká adaptace Addenbrookského kognitivního testu. Československá psychologie 4, str. 376 - 388